

METODICKÉ POKYNY K LEKCI 5

BASIC CZECH I

**Ana Adamovičová
Darina Ivanovová**

KAROLINUM

Otázky **KAM**, **ČÍM**, **KUDY** – téma **ORIENTACE VE MĚSTĚ + NÁKUPY, VAŘENÍ (na webu)**

V této lekci se hlavně probírají 4. typ konjugace, otázky *kam*, *čím* a prepozice. Pomocí otázek *kam* a *čím* se studenti však dozví o fungování mnoha klíčových pravidel české gramatiky a nahlédnou do systémů českých pádů. Doporučujeme v průběhu práce na lekci podívat se na pády v příloze (s. 162).

Text **NA NÁDRAŽÍ** (s. 122)

Text čteme po seznámení se s konjugací a významem sloves *jet* a *jít*. Text můžeme využít i při studiu prepozic spojených s otázkou **KAM**? Využijeme ho také k vysvětlení rozdílu mezi užitím adjektiv *další* a *příští*.

SLOVESA 4. TYPU (s. 124 a 125)

Před studiem tohoto typu konjugace se vrátíme k budoucímu času slovesa *být* (s. 113) a jeho koncovkám, které jsou totožné s koncovkami pro 4. typ konjugace, a tudíž nejsou pro studenty nové. Zdůrazníme fakt, že je u sloves tohoto typu nutné zapamatovat si tvar 1. osoby singuláru, protože bohužel při časování nelze vycházet pouze z infinitivu jako u předchozích typů konjugace. Nejprve se seznámíme se slovesy *jet* a *jít* (s. 124, 125) a až poté se vrátíme k ostatním slovesům této konjugace (s. 124). Zde je potřeba zdůraznit, že sloveso *jít* používáme primárně pro všechna místa situovaná v našem městě – škola, práce, banka, restaurace, nádraží... Jedeme v podstatě jen, když cestujeme, ať dopravním prostředkem (autem, metrem...), nebo za hranice města (hory, moře, jiná města, státy...). Zároveň se seznámíme s formou instrumentálu singuláru substantiv (hlavně neuter a maskulin) po otázce *Jak/čím jedeš?*, zatím si vystačíme s pasivní znalostí, nezabýváme se tvořením tohoto tvaru (s. 127 dole).

Otázka **KAM?** (s. 126 a 127)

Zdůrazníme skutečnost, že otázku **KAM?** používáme výlučně se slovesy pohybu. Uvedeme ve spolupráci se studenty několik příkladů takových sloves pro jejich jasnější představu o nich. Seznámíme se s třemi prepozicemi, které po této otázce užíváme – *na*, *do* a *k*. Studenti jsou většinou schopni po absolvování 3. cvičení (s. 125) a uvedení několika příkladů sami vydedukovat společné znaky určitých situací (s. 126, 127), ve kterých jsou jednotlivé prepozice užívané. Až poté nahlédneme do tabulky na s. 126. Jedná se o osvědčený postup – to, co studenti sami (i když s častými omyly při hledání správné definice dané situace) vydedukují, si rychleji a lépe zapamatují. Upozorníme studenty rovněž na fakt, že „systém“ ze s. 126 je velmi nápomocný, není ale vždy úplně spolehlivý, a že existuje řada výjimek.

Doporučení – je vhodné seznámit studenty s užitím prepozice *na* + akuzativ po otázce **KAM?** u slova *ulice* (na ulici), ale s užitím prepozice *do* + genitiv, pokud užijeme název ulice (do Celetné ulice).

KAM? – KDE? (s. 128)

Zvládnutím prepozic po otázce KAM? se vyhneme chybování v užití prepozic po otázce KDE? tím, že si vysvětlíme, že prepozice *na* + akuzativ po otázce KAM? koresponduje opět s prepozicí *na* + lokativ po otázce KDE? Stejně tak prepozice *do* + genitiv (KAM?) koresponduje s prepozicí *v* + lokativ (KDE?) a prepozice *k* + dativ (KAM?) s prepozicí *u* + genitiv (KDE?).

Cvičení 9 (s. 130)

Před tímto cvičením doporučujeme projít se studenty příklady v příloze: *Slovesa s akuzativem* (s. 160–161). Cvičení dále využijeme k týmové spolupráci (studenti si vzájemně kladou otázky, každou otázku v nové dvojici) a částečně jako domácí úkol.

UŽ ANO – JEŠTĚ NE; JEŠTĚ ANO – UŽ NE (s. 132 a 133)

Tyto výrazy si vyžadují procvičení zejména u Neslovanů, pro Slovany nejsou problémem, používají identické vyjádření.

JEŠTĚ NĚCO O PREPOZICÍCH (s. 134)

Po zvládnutí prepozic spojených s otázkou KAM? můžeme zopakovat všechny doposud známé prepozice. Zopakujeme prepozice spojené se slovesy pohybu, prepozice místa a času. Zvláštní pozornost věnujeme slovesům s předložkovou vazbou *na* + akuzativ, *o* + akuzativ a *za* + akuzativ. Studentům dělá potíže především užití *na* + akuzativ pro vyjádření účelu (*taška na nákup*), často chybně používají „pro“.

ORIENTACE VE MĚSTĚ (s. 137)

S rozlišením otázek KDE? a KAM? souvisí i následné rozlišení adverbii užívaných po těchto otázkách (nalevo vs. doleva atd.). Je vhodné zopakovat si příklady z 1. lekce (s. 31). Kromě uvedených adverbii připomeneme i „doma“ a „domů“ a zejména fakt, že je používáme bez prepozice (častá chyba – *Jdu do domů!*). Následně se věnujeme čtení minidialogů (s. 136) a cvičením (s. 138).